

Apostolische reis naar de Verenigde Staten van Amerika
en bezoek aan het hoofdkwartier van de Verenigde Naties

Votiefmis voor de universele Kerk

Preek

St Patrick's Cathedral, New York

zaterdag 19 april 2008

Dierbare broeders en zusters in Christus,

Met grote genegenheid in de Heer groet ik u allen, die de bisschoppen, priesters en diakens, de mannen en vrouwen van het gewijde leven, en de seminaristen vertegenwoordigt van de Verenigde Staten. Ik dank kardinaal Egan voor zijn warme welkom en de goede wensen die hij namens u geuit heeft, nu ik aan mijn vierde jaar in het pausambt begin. Ik vind het fijn deze Mis met u te vieren, die uitverkoren zijt door de Heer, die zijn roep hebt beantwoord, en die uw leven wijdt aan het streven naar heiligheid, de verspreiding van het Evangelie en de opbouw van de Kerk in geloof, hoop en liefde.

Zoals wij hier bijeen zijn in deze historische kathedraal, moeten we wel denken aan de talloze mannen en vrouwen die ons voorgingen, die bouwden aan de groei van de Kerk in de vs, en ons een blijvende erfenis hebben nagelaten van geloof en goede werken. In de eerste lezing van vandaag hebben we gezien hoe de apostelen, in de kracht van de heilige Geest, vanuit het cenakel verder gingen, om Gods machtige werken te verkondigen aan mensen van iedere natie en taal. In dit land heeft de missie van de Kerk altijd ook ingehouden, mensen “af-

komstig uit alle volkeren onder de hemel” (vgl. Hnd 2,5) te trekken in geestelijke eenheid. Zij heeft zo het Lichaam van Christus verrijkt met de verscheidenheid van hun gaven. Laten we, dankzeggend voor deze kostbare zegeningen in het verleden en kijkend naar de uitdagingen van de toekomst, de genade van God afsmecken van een nieuw Pinksteren voor de Kerk in Amerika. Mogen vurige tongen, met onze brandende liefde voor God en de naaste, met ijver voor de verspreiding van Christus' Koninkrijk, neerdalen over allen hier aanwezig!

In de tweede lezing van deze morgen herinnert de heilige Paulus ons aan die geestelijke eenheid – eenheid die verscheidenheid verzoent en verrijkt en haar oorsprong en opperste voorbeeld heeft in het leven van de drie-ene God. Als een gemeenschap van zuivere liefde en oneindige vrijheid brengt de heilige Drie-eenheid voortdurend nieuw leven voort in het scheppings- en verlossingswerk. De Kerk, als “het verenigde volk dat deel heeft aan de eenheid van Vader, Zoon en heilige Geest”,¹ is geroepen om de gave van het leven te verkondigen, om het leven te dienen, en een cultuur van het leven te bevorderen. Hier in deze kathedraal gaan onze gedachten natuurlijk uit naar het heroïsche getuigenis voor het Evangelie van het leven, uitgedragen door wijlen de kardinalen Cooke en O’Connor. De verkondiging van het leven, leven in overvloed, moet het hart vormen van de nieuwe evangelisatie. Immers het ware leven – onze redding – kan alleen worden gevonden in de verzoening, vrijheid en liefde, die Gods goedgunstige gaven zijn.

Dit is de boodschap van hoop, die we geroepen zijn te verkondigen en te vestigen in een wereld waar egocentrisme, hebzucht, geweld en cynisme zo vaak de kwetsbare groei van genade verstikken in de harten van de mensen. De heilige Irenaeus, met een groot inzicht, begreep dat het gebod dat Mozes oplegde aan het volk van Israël: “Kies het leven!” (Dt 30,19), de uiteindelijke reden was voor onze gehoorzaamheid aan al Gods geboden.² Misschien hebben we het zicht hierop verloren: in een samenleving waar de Kerk veel mensen wettisch en als ‘instituu’ voorkomt, is het onze dringendste uitdaging de blijheid door te geven, die voortkomt uit het geloof en de ervaring van Gods liefde.

Ik ben bijzonder blij dat we zijn samengekomen in Saint Patrick’s Cathedral. Misschien meer dan iedere andere kerk in de Verenigde Staten is deze plaats bekend en geliefd als “huis van gebed voor alle volken” (vgl. Js 56,7; Mc 11,17). Elke dag komen duizenden mannen, vrouwen en kinderen haar deuren binnen en vinden vrede binnen haar muren. Aartsbisschop John Hughes was – zoals kardinaal Egan ons in herinnering bracht – verantwoordelijk voor de bouw van dit eerbiedwaardige gebouw en wilde dat het werd opgetrokken in zuiver gotische stijl. Hij wilde de jonge Kerk in Amerika herinneren aan de grote geestelijke traditie waarvan zij de erfgenaam is, en haar inspireren om het beste van dit erfgoed in te brengen bij de opbouw van Christus’ Lichaam in dit land. Ik zou graag uw aandacht vestigen op een paar aspecten van deze prachtige structuur, die naar mijn idee kunnen dienen ter overdenking van onze bijzondere roeping binnen de eenheid van het Mystieke Lichaam.

Het eerste heeft te maken met de gebrandschilderde ramen, die het interieur met mystiek licht overgieten. Van de buitenkant zijn deze ramen donker, drukkend, zelfs somber. Maar zo gauw je de kerk ingaat komen ze plotseling tot leven, weerkaatsen ze het licht dat er doorheen komt en laten al hun schittering zien. Veel schrijvers – hier in Amerika kunnen we denken aan Nathaniel Hawthorne – hebben het beeld van gebrandschilderd glas gebruikt om het mysterie te verduidelijken van de Kerk zelf. Het is alleen van binnenuit, vanuit de ervaring van geloof en kerkelijk leven, dat we de Kerk zien zoals ze werkelijk is: overspoeld door genade, glansrijk in schoonheid, getooid met de veelvoudige gaven van de Geest. Daaruit volgt dat wij, die het leven van

1. Vgl. Tweede Vaticaans Concilie, dogmatische Constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 4.

2. Vgl. *Adv. Haer.* IV, 16, 2-5.

genade leiden binnen de gemeenschap van de Kerk, geroepen zijn alle mensen binnen dit mysterie van licht te halen.

Dat is geen gemakkelijke taak in een wereld die soms neigt om de Kerk, net als die gebrandschilderde ramen, 'van de buitenkant' te bekijken. Een wereld die een diepe behoefte aan spiritualiteit voelt, vindt het toch moeilijk het mysterie van de Kerk 'binnen te gaan'. Zelfs voor hen die daarbinnen zijn kan het licht van het geloof door sleur worden verzwakt, en de schittering van de Kerk verduisterd door de zonden en zwakheden van haar leden. Het kan ook worden verzwakt door de obstakels die men in een maatschappij ontmoet, die soms God schijnt te zijn vergeten en zich irriteert aan zelfs de meest elementaire eisen van christelijke moraliteit. U, die uw leven hebt gewijd aan het getuigen van de liefde van Christus en het opbouwen van zijn Lichaam, weet door uw dagelijkse contact met de wereld om ons heen hoe verleidelijk het soms is om aan frustratie, teleurstelling en zelfs pessimisme over de toekomst toe te geven. Kortom, het is niet altijd gemakkelijk het licht van de Geest te zien over ons allen, de schittering van de Verrezen Heer, die ons leven verlicht en van vernieuwde hoop op zijn overwinning van de wereld vervult (vgl. Joh 16,33).

Toch herinnert Gods woord ons eraan dat wij, in geloof, zien dat de hemel open is, de genade van de heilige Geest de Kerk verlicht en onze wereld vaste hoop brengt. "O Heer, mijn God", zingt de psalmist, "zendt Gij uw Geest, dan komt er weer leven, dan maakt Gij uw schepping weer nieuw" (Ps 104,30). Deze woorden roepen de eerste schepping op, toen de Geest Gods over de wateren zweefde (vgl. Gn 1,2). En zij zagen uit naar de nieuwe

schepping, met Pinksteren, toen de heilige Geest neerdaalde over de apostelen en de Kerk stichtte als de eerste vruchten van een verlost mensheid (vgl. Joh 20,22-23). Deze woorden manen ons tot nog dieper geloof in Gods oneindige macht, om iedere menselijke situatie om te vormen, om leven te scheppen uit de dood, en zelfs de donkerste nacht te verlichten. En zij doen ons denken aan een andere geweldige zin van de heilige Irenaeus: "Waar de Kerk is, daar is de Geest van God; waar de Geest van God is, daar is de Kerk en alle genade".³

Dit brengt mij tot nog een overweging bij de architectuur van deze kerk. Zoals alle gotische kathedralen heeft zij een zeer complexe structuur, waarvan de precieze en harmonieuze verhoudingen de eenheid symboliseren van Gods schepping. Middeleeuwse kunstenaars hebben Christus, het scheppende Woord van God, vaak afgebeeld als hemelse 'meetkundige', met het kompas in de hand, die de kosmos ordent met een oneindige wijsheid en bedoeling. Maakt dat ons niet bewust van onze behoefte om alle dingen met de ogen van het geloof te zien, en ze zo te bevatten in hun meest juiste perspectief, in de eenheid van Gods eeuwige plan? Dit vereist zoals we weten voortdurende bekering en inzet, om "een frisse, geestelijke manier van denken" te verwerven (vgl. Ef 4,23). Het roept ook op tot vorming van die deugden, welke ons in staat stellen in heiligheid te groeien en geestelijk vrucht te dragen binnen onze bijzondere levensstaat. Is deze aanhoudende 'verstandelijke' bekering niet even noodzakelijk als de 'morele' bekering voor onze eigen groei in geloof, ons herkennen van de tekenen des tijds, en onze persoonlijke bijdrage aan het kerkelijke leven en haar missie?

3. A.w. III, 24, 1.

Voor ons allemaal was denk ik één van de grote teleurstellingen na Vaticanum II – met zijn beroep op grotere betrokkenheid bij de opdracht van de Kerk voor de wereld – de ervaring van verdeeldheid tussen verschillende groepen, verschillende generaties, verschillende leden van dezelfde religieuze familie. We kunnen alleen maar verder als we onze blik samen op Christus richten! In het licht van het geloof zullen we dan de wijsheid en kracht ontdekken, die nodig zijn om onszelf open te stellen voor standpunten die niet per se overeenkomen met onze eigen ideeën of uitgangspunten. Zo kunnen we de zienswijzen van anderen waarderen, jonger dan wel ouder dan wij, en uiteindelijk horen “wat de Geest zegt” tegen ons en de Kerk (vgl. Apk 2,7). Op deze manier zullen we samen bewegen richting die ware – door het Concilie gewenste – geestelijke vernieuwing. Een vernieuwing, die de Kerk alleen maar kan sterken in die heiligheid en onmisbare eenheid voor daadwerkelijke evangelieverkondiging in de wereld van vandaag.

Was deze eenheid van visie en doelstelling – geworteld in geloof en een geest van blijvende bekering en zelfopoffering – niet het geheim van de indrukwekkende groei van de Kerk in dit land? We hoeven maar te denken aan de opmerkelijke prestatie van die voorbeeldige Amerikaanse priester, de eerwaarde Michael McGivney, wiens visie en ijver leidden tot de oprichting van de ‘Knights of Columbus’. Of aan de erfenis van de generaties religieuzen en priesters, die hun leven zonder ophef wijdden aan het dienen van het Volk van God in talloze scholen, ziekenhuizen en parochies.

Hier, in verband met het noodzakelijke uitzicht dat het geloof biedt, en voor de

eenheid en samenwerking bij de opbouw van de Kerk, wil ik graag een woord zeggen over het seksueel misbruik dat zoveel leed heeft veroorzaakt. Ik heb reeds gelegenheid gehad hierover te spreken, en over de schade als gevolg voor de gemeenschap van de gelovigen. Nu wil ik u, dierbare priesters en religieuzen, eenvoudig verzekeren van mijn geestelijke nabijheid, als u tracht met christelijke hoop te reageren op de voortdurende problemen die deze toestand oproept. Ik bid met u, dat dit een tijd van loutering zal zijn voor elke afzonderlijke kerk en religieuze gemeenschap, en een tijd van heling. En ik moedig u ook aan met uw bisschoppen samen te werken, die zich blijven inzetten om deze kwestie daadwerkelijk op te lossen. Moge onze Heer Jezus Christus de Kerk in Amerika een hernieuwd gevoel van eenheid en doel schenken, terwijl allen – bisschoppen, geestelijkheid, religieuzen en leken – voortgaan in hoop, in liefde voor de waarheid en voor elkaar.

Dierbare vrienden, deze beschouwingen brengen mij tot een slotopmerking over deze grote kathedraal waarin wij ons bevinden. De eenheid van een gotische kathedraal, weten wij, is niet de statische eenheid van een klassieke tempel, maar één die geboren wordt uit de dynamische spanning van diverse krachten, die de architectuur omhoog stuwt en op de hemel wijst. Ook hier kunnen wij een symbool zien van de eenheid van de Kerk, die de eenheid is – zoals de heilige Paulus ons verteld heeft – van een levend lichaam dat uit vele verschillende ledematen bestaat, elk met zijn eigen functie en doel. Ook hier zien we onze noodzaak de gaven te erkennen en respecteren van alle afzonderlijke ledematen van het lichaam, als “openbaringen van de Geest meege-deeld tot welzijn van allen” (1Kor 12,7).

Zeker binnen de door God gewilde structuur van de Kerk moet er een onderscheid worden gemaakt tussen hiërarchische en charismatische gaven.⁴ Toch nodigen juist de variëteit en rijkdom van de gaven, toebedeeld door de Geest, ons uit om steeds te herkennen hoe deze juist moeten worden geordend in dienst van de opdracht van de Kerk. U, dierbare priesters, bent door sacramentele wijding gelijkvormig gemaakt aan Christus, het Hoofd van het Lichaam. U, dierbare diakens, bent gewijd voor de dienst aan dat Lichaam. U, dierbare mannelijke en vrouwelijke religieuzen, zowel die een contemplatief als die een apostolisch leven leiden, hebt uw leven gewijd aan de navolging van de goddelijke Meester in edelmoedige liefde en volledige toewijding aan zijn Evangelie. U allen, die deze kathedraal vandaag vult, evenals uw rustende, oudere en zwakkere broeders en zusters, die hun gebeden en offers met uw werken verenigen, zijt geroepen om krachten van eenheid binnen Christus' Lichaam te zijn. Door uw persoonlijke getuigenis, en uw trouw aan het ambt of apostolaat dat u is toevertrouwd, baant u een weg voor de Geest. Want de Geest houdt nooit op Zijn overvloedige gaven uit te storten, om nieuwe roeping en opdrachten op te wekken en de Kerk, zoals onze Heer beloofde in het evangelie van vanmorgen, te leiden naar de volle waarheid (vgl. Joh 16,13).

Dus laten we onze blik omhoog richten! En laten we met grote nederigheid en vertrouwen de Geest vragen, ons iedere dag te laten groeien in de heiligheid, die ons tot levende stenen zal maken in de tempel, die Hij zelfs nu midden in de wereld aan het oprichten is. Willen we ware krachten van eenheid zijn, dan moeten we eerst innerlijke verzoening zoeken

door boetedoening. Laten we het onrecht dat we geleden hebben, vergeven en alle boosheid en twist terzijde schuiven. Laten we de eersten zijn die nederigheid tonen en zuiverheid van hart, nodig om de schittering van Gods waarheid te naderen. Laten wij – in trouw aan het onderpand van het geloof, toevertrouwd aan de apostelen (vgl. 1Tim 6,20) – blijde getuigen zijn van de omvormende kracht van het evangelie!

Dierbare broeders en zusters, moge u ook – naar de mooiste tradities van de Kerk in dit land – de beste vriend zijn van de armen, daklozen, vreemdelingen, zieken en allen die lijden. Handel als bakens van de hoop, die het licht van Christus werpt op de wereld, en moedig jongeren aan de schoonheid te ontdekken van een leven geheel gewijd aan de Heer en zijn Kerk. Ik doe dit pleidooi op bijzondere wijze voor de vele seminaristen en jonge religieuzen hier aanwezig. Jullie hebben allemaal een speciale plek in mijn hart. Vergeet nooit dat jullie geroepen worden, om met alle enthousiasme en blijheid die de Geest jullie gegeven heeft een werk voort te zetten dat anderen begonnen zijn. Een erfgoed dat ook jullie op zekere dag moeten doorgeven aan een nieuwe generatie. Zet je edelmoedig en blij in, want Hij die jullie dienen is de Heer!

De torenspitsen van Saint Patrick's Cathedral lijken kleiner door de wolkenkrabber aan de horizon van Manhattan. Toch zijn ze in het hart van deze drukke metropool een levende herinnering aan het blijvende verlangen van de menselijke geest om tot God op te gaan. Laten we bij het vieren van deze Eucharistie de Heer danken, dat Hij het ons mogelijk maakt Hem te kennen in de gemeenschap van de Kerk, tot samenwerking aan de

4. Vgl. *Lumen gentium*, 4.

opbouw van zijn Mystieke Lichaam, en in het brengen van zijn reddende woord als goed nieuws aan de mannen en vrouwen van onze tijd. En als we deze grote kerk verlaten, laten we dan voortgaan als boodschappers van hoop midden in deze stad, en op al die plaatsen waar Gods genade ons gesteld heeft. Op deze manier zal de Kerk in Amerika een nieuwe lente kennen in de Geest, en de weg wijzen naar die andere, grotere stad, het nieuwe Jeruzalem, waarvan de lamp het Lam is (Apk 21,23). Want daar is God zelfs nu voor alle mensen een maaltijd aan het bereiden van blijdschap en leven voor eeuwig. Amen.

Woorden van de Heilige Vader, spontaan gesproken aan het einde van de Heilige Mis:

Op dit moment kan ik u alleen maar bedanken voor uw liefde voor de Kerk en onze Heer, en voor de liefde die u betoont aan de opvolger van de heilige Petrus. Ik

zal al het mogelijke proberen een waardige opvolger van de grote apostel te zijn, die ook een man was met fouten en zonden, maar uiteindelijk de rots voor de Kerk bleef. En zo kan ook ik, in al mijn geestelijke armoede en krachtens de genade van de Heer, voor deze tijd de opvolger van Petrus zijn.

Het zijn ook uw gebed en liefde die me de zekerheid geven, dat de Heer mij in mijn ambt hierbij zal helpen. Daarom ben ik diep dankbaar voor uw liefde en uw gebed. Mijn antwoord nu, op al wat u me gaf tijdens dit bezoek, is de zegen die ik u geef aan het slot van deze prachtige viering.

© Copyright 2008 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: H. Lohman M.A.